

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain 59 §:n ja kansaneläkelain 60 §:n muuttamisesta sekä laiksi kansaneläkelain 62 §:n väliaikaisesta muuttamisesta vuodeksi 1981.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksessä ehdotetaan sairausvakuutuslakia muutettavaksi siten, ettei kansaneläkelaitoksen toimieläkevastuun kirjaaminen velaksi taseeseen johda valtion sairausvakuutuslain mukaisista menoista suorittaman osuuden kasvuun. Valtion lainanottomahdollisuuksien lisäämiseksi esitetään myös kansaneläkelakia muutettavaksi siten, että valtion velkasitoumusten määrä voi

olla enintään 30 % kansaneläkelaitoksen eläke-
rahaston kaikista sijoituksista. Samalla korotetaan kansaneläkelaitoksen rahoitusosuutta eläkkeiden tukiosien kustannuksista 60 miljoonalla markalla, jolloin valtion rahoitusosuus alenee vastaavasti.

Säännökset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.1981.

PERUSTELUT.

Työnantajan työntekijöilleen antamien eläkelupausten sitovuudesta ja niiden taloudellisesta kattamisvelvollisuudesta käytetään nimitystä toimieläkevastuu. Eläkelupausten kattamisvelvollisuus on kehittynyt vapaaehtoisesta kirjaamismenettelystä, eläkesäätiöiden vastuun vapaaehtoisen kattamisen kautta lopulliseen pakolliseen kattamisvelvollisuuteen joko vakuutuksen, täysiarvoisen katteen tai luottovakuutuksen muodossa.

Toimieläkevastuun kattamiskysymyksessä on kansaneläkelaitoksessa menetelty siten, että eläkevastuun määrä on ilmoitettu taseen ulkopuolella. Tämä kirjanpitolain sallima menettely on katsottava riittäväksi niin kauan, kun kansaneläkelaitoksen varallisuus riittää eläkevastuun kattamiseen. Kansaneläkelaitoksen erityisasema eläkelainsäädännössä asettaa kuitenkin erityiset vaatimukset eläketurvan varmistamiseksi laitoksen työntekijöille. Toimieläkevastuusta johtuvien velvoitteiden alkaessa suuruusluokaltaan lähetyt laitoksen varallisuuden määrää, toimieläkevastuun kirjaaminen taseen ulkopuoliseksi antaa laitoksen taloudesta virheellisen kuvan.

Sen vuoksi kansaneläkelaitoksen toimieläkevastuun kirjausmenettelyä muutettiin joulukuussa 1979 siten, että toimieläkevastuu kirjattiin tällöin kokonaan velaksi taseeseen. Käytännössä tämä merkitsi kansaneläkelaitoksen rahastojen määrän alentamista tilinpidollisesti noin 640 miljoonalla markalla, josta noin puolet on sairausvakuutusrahaston osuutta.

Sairausvakuutuslain 59 §:n 1 momentin (591/67) mukaan sairausvakuutuksen kustannukset suoritetaan sairausvakuutusrahastosta. Jos kalenterivuoden aikana käytettävissä olevat rahaston varat eivät riitä sairausvakuutuksen menoihin, suoritetaan puuttuva osa valtion varoista. Valtion on lisäksi suoritettava rahastoon sellainen määrä, että rahaston pääoma kalenterivuoden päättyessä on 1/10 sairausvakuutuksen vuotuisista kustannuksista.

Toimieläkevastuun kirjaamisella kokonaan velaksi laitoksen taseeseen ei ollut tarkoitus muuttaa valtion lakisääteistä osallistumista sairausvakuutuksen menoihin. Sen vuoksi jotta mainittu kirjaustavan muutos ei myöskään johtaisi valtion sairausvakuutuslain mukaisista me-

noista suorittaman osuuden kasvuun, ehdotetaan sairausvakuutuslain 59 §:ään lisättäväksi säännös, jonka mukaan määrättäessä valtion osuutta sairausvakuutusrahaston pääomaan lisätään sairausvakuutuksen osuus eläkelaitoksen toimihenkilöiden eläkkeistä johtuvan vastuuvelan määrästä. Vuotuisina kustannuksina ei kuitenkaan tällöin oteta huomioon edellä mainitun eläkevastuuvelan muutosta vastaavaa määrää.

Kansaneläkelain 60 §:n 3 momentin (347/56) mukaan valtion velkasitoumukset saavat olla yhteensä enintään 10 %:ia eläkelaitoksen sijoituksista ja kansaneläkelaitos saa omistaa saman yhtiön osakkeita enintään 10 %:ia.

Valtion lainanottomahdollisuuksien lisäämiseksi kansaneläkelaitokselta ehdotetaan kansaneläkelain 60 §:n 3 momentin rahoitussäännöstä muutettavaksi siten, että valtion velkasitoumusten määrä voisi olla enintään 30 %:ia laitoksen eläkerahaston kaikista sijoituksista. Samalla ehdotetaan, että kansaneläkelaitoksen omistamat osakkeet olisivat teollisuus- tai pankkiyhtiön osakkeita.

Kansaneläkelain 62 §:n 1 momentin (588/78) mukaan valtio, kunnat ja eläkelaitos vastaavat kukin omasta osuudestaan eläkkeiden tukiosien kustannuksista. Kunnan osuus määräytyy sen kantokykyluokituksen mukaan vahvistetun osuuden perusteella, joka sijoittuu 7,5—32,6 %:in välille. Kansaneläkelaitoksen

osuus on 68 %:ia maksettujen tukiosien yhteismäärästä ja valtio vastaa tukiosien kustannuksista muilta osin. Kansaneläkelain 62 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (843/79) alennettiin kansaneläkelaitoksen rahoitusosuutta eläkkeiden tukiosien kustannuksista 1.1.1980 lukien 59 %:iin, jolloin valtion rahoitusosuus nousi noin 175 miljoonalla markalla. Menettely säädettiin olemaan voimassa sen ajan, jolta vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksua peritään alle 2,25 pennin veroäyriä.

Sosiaaliturvarahastojen rahoitustilanne on parantunut kuluvaan vuonna huomattavasti, ja taloudellinen kehitys tukee tulonmuodostusta vielä vuonna 1981. Kansaneläkemenojen kasvuvauhti hidastuu vuonna 1981 jonkin verran edellisvuotisesta, koska eläkeuudistuksen jatkovaiheet eivät lisää täysipainoisesti menoja vielä vuonna 1981. Tällä perusteella ehdotetaan, että kansaneläkelaitoksen rahoitusosuutta eläkkeiden tukiosien kustannuksista korotetaan väliaikaisesti 60 miljoonaa markkaa vastaavalla määrällä valtion rahoitusosuuden laskiessa vastaavasti. Esityksen mukaan kansaneläkelaitoksen osuus tukiosakustannuksista olisi 61,5 %:ia.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sairausvakuutuslain 59 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 59 §:ään, sellaisena kuin se on 16 päivänä joulukuuta 1966 ja 22 päivänä joulukuuta 1967 annetuissa laeissa (646/66 ja 591/67), uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

59 §.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua valtion osuutta määrättäessä sairausvakuutusrahaston pääomaan lisätään sairausvakuutuksen osuus eläkelaitoksen toimihenkilöiden eläkkeistä johtuvan vastuuvelan määrästä. Vuotuisina koko-

naiskustannuksina ei kuitenkaan tällöin oteta huomioon edellä mainitun eläkevastuuvelan muutosta vastaavaa määrää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1981.

2.

Laki**kansaneläkelain 60 §:n muuttamisesta.**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 60 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

60 §.

man teollisuus- tai pankkiyhtiön osakkeita enintään 10 prosenttia osakepääomasta.

Valtion velkasitoumukset saavat olla yhteensä enintään 30 prosenttia eläkelaitoksen kaikista sijoituksista. Eläkelaitos saa omistaa sa-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1981.

3.

Laki**kansaneläkelain 62 §:n väliaikaisesta muuttamisesta vuodeksi 1981.**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Poiketen siitä, mitä 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 62 §:ssä, sellaisena kuin se on väliaikaisesti muutettuna 30 päivänä marraskuuta 1979 annetulla lailla (843/79), on säädetty kansaneläkelaitoksen

osuudesta eläkkeiden tukiosien kustannuksista, eläkelaitoksen osuus kustannuksista vuonna 1981 on 61,5 prosenttia maksettujen tukiosien yhteismäärästä.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 1980.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen*

